BIBLIOTECA
Școalei
Normale de Băieți
Chișinău
№ 2297

Anul II Decembrie 1934 CENZURAT No. 7

ȘCOALA BASARABEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ȘI DE APĂRAREA INTERESELOR ÎNVĂȚĂTOREȘTI

95 18.I.935.

SUMARUL:

N. Dragomir . . . . . Cum trebuie înțeleasă o lecție de intuiție.
L. T. Boga . . . . . Trecutul satelor moldovenești.
G. Rașcu . . . . . Cheile Răutului.
P. Ștefănucă . . . . . Institutul social român al Basarabiei.
E. Dobrosinschi . . . . . Crăciunul (versuri).
Vl. Neaga . . . . . Din trecutul școalei basarabene.
P. Crihan . . . . . O nouă contribuție.
I. Cloabă . . . . . Igiena satelor.
C. A. Pușcașu . . . . . Sintetizări pedagogice.
N Ermurache . . . . . Lăsați pe învățători la școală.
G. Bălan . . . . . Cooperativa „Izbânda".
I. Chicu . . . . . Cu privire la culturalizarea maselor.
I. Plămădeală . . . . . De ce nu se citesc unele revistę?
Șc. aplicație . . . . . Lecție model.

cx. 6761

RECENZII:

Cărți: „*Pedagogia generală*" de *G. Antonescu*, recenzată de N Olaru. „*Pe drumuri ~~japoneze~~*" de Ilie Bulnea, recenzată de G. Rașcu.
Bibliografie. Diverse. Buletinul Asociației.

ŞCOALA BASARABEANĂ
ORGAN AL ASOCIAŢIEI ÎNVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA.

Cum trebue înţeleasă o lecţie de intuiţie

De acord cu cele mai eficace procedee pentru cunoaşterea naturii, susţinem concepţia biologică a intuiţiei.

In treacăt fie amintit, *intuiţia morfologică* e aceea care studiază pe animal printr'o descriere amănunţită, care este dintr'o analiză izolată a părţilor unui animal, plantă sau lucru; *intuiţia biologică* susţine că animalul trebue studiat în complexul vieţii sale personale şi în legătură cu mediul înconjurător.

La noi se pare că în practica învăţătorească această distincţie nu e prea des făcută; iar dacă e făcută şi în grad variabil aplicată, concepţia intuiţiei biologice apare adesea ca un fel de compromis între intuiţia biologică şt cea morfologică. Intuiţia câinelui de pildă e făcută *adesea* studiind câinete adus în clasă, şi apoi angajând cu şcolarii o convorbire despre viaţa câinelui; se ajunge chiar în încheere la a se complecta cunoştinţele despre viaţa câinelui, cu povestiri de către copii din paţaniile lor cu câinii sau din scene văzute sau auzite de la alţii.

Este desigur acest fel de lecţiune o intuiţie mai bună de cât cea pur morfologică. Dar nu acesta e înţelesul adevărat al intuiţiei biologice,

In primul rând e de la sine înţeles că la o lecţie de intuiţie biologică ne putem folosi de tablouri foarte puţin, ori chiar de loc; acest lucru îl putem spune de aproape tot materialul mort. In schimb nu ne putem dispensa de materialul viu, care e aproape unicul mijloc de intuiţie biologică. Pe de altă parte la acest gen de intuiţie nici nu este obligatorie *mai întâi* o studiere a părţilor din care e compus animalul şi *apoi* o cercetare a manifestărilor animalului aşa cum ne vom pricepe a o face; nici chiar nu este absolut necesară o analizare a părţilor *numai* în momentul hotărât de noi pentru studierea părţilor animalului. Intr'o lecţie de intuiţie biologică, psihologic este ca unele din părţile animalului să se intuiască odată cu studierea manifestărilor animalului, atunci când aceste părţi ale lui se găsesc în plină acţiune.

* * *

Fiindcă am luat vorba despre câine, iată cum înţeleg a proceda, tratând o lecţie de intuiţie după concepţia biologică.

Mai dinainte trebue să ne fixăm câteva puncte de interes în jurul cărora s'ar broda tot studiul lecţiunii.

Să zicem că în cazul de faţă Grivei e câinele nostru. Punc-

tele de interes ar fi atunci: 1. *Grivei la masă* 2. *Grivei la odihnă*. 3. *Grivei în bună dispoziție*. 4 *Grivei la plimbare*. 5. *Grivei în exercițiul funcțiunii*. 6. *Grivei după moarte*.

In legătură cu acest studiu întreprins de noi asupra lui Grivei, discuția se extinde la momentele potrivite din punctele de interes și asupra altor câini, iar dacă nu facem abstracțiune (cu asociere și generalizare), nici chiar rezumat, atunci discuția se poate întinde asupra câinelui în general.

Vorbind întâi despre „*Grivei la masă*" vom proceda astfel: aducem acolo la locul intuiției și o bucățică de pâine, o bucată de carne, chiar friptă, un os, un taler cu apă; și în timpul când Grivei mănâncă pâinea, se repede și înghite lacom bucată de carne, roade ori sfarmă violent oasele și bea apă sgomotos, îl examinăm. De sigur că vom lăsa pe copii să vorbească, noi intervenind numai atunci când ei nu văd momente importante de intuiție; dar intervenim în aceiași calitate de observatori. Nu sunt fapte de trecut cu vederea scenele când el prinde din sbor bucățică de pâine, ori ca să fie sigur de ea, neprinzând-o, pune laba pe ea și o ține; nu ne e indiferent a remarca și cum crănțănește oasele cu măselele lui puternice; nu se poate lăsa la o parte momentul când el caută cu nasul în vânt friptura care îi miroase, ori când el sfâșie cu colții ascuțiți bucata de carne, pe care poate noi am prins-o de un lemn, ca scena să fie mai vizibilă; nu e un fapt neglijabil cum lincheșe cu limba ca să bea apă și chiar cum o întoarce ca să ia apă. De asemenea nu trebue să trecem cu observația atitudinile, poziția corpului, chiar mișcarea cozii de bucurie, când îi dăm mâncare, etc.

Vorbind despre „*Grivei la odihnă*" atunci când după mâncare se liniștește într'un colț al clasei ori a curții, vom avea ocazia să studiem în acest caz poziția, ce o ia și tot atunci să cercetăm și părțile corpului. Poate fi adecă vorba aci despre aspectul general, formele corpului (cap, trunchiu, etc), despre păr, culoare ș. a. Mai putem deranja puțin pe Grivei pentru a expune examenului copiilor părțile cari nu s'ar vedea foarte bine. De aceea uneori e poate chiar mai bine să se lase acest punct de interes lă urmă, când câinele e obosit și când copiii au studiat deja câinele în toate acțiunile sale și prin urmare își poate da bine seama de funcțiunile părților. De altfel odată cu studiul părților se va aduce în discuție și funcțiunea lor.

Vorbind despre „*Grivei în bună dispoziție*". vom provoca scene de haz, punând pe Grivei să facă „sluj", ori să dea laba să sară peste un băț, sau să-și arate orice altă dexteritate a lui dacă o are. Vom încerca chiar să ne jucăm cu el dacă e cât de puțin jucăuș. Cu ocazia acestui punct de interes, ori a celui de al patrulea vom vedea cum sare, cum aleargă, cum mișcă din urechi, etc.

Vorbind despre „*Grivei la plimbare*" vom porni cu el să facem o plimbare prin curte, copiii rămânând mai la distanță pentru a-l examina; înainte va merge desigur stăpânul câinelui.

Şi se va vedea atunci cum el urmează pe stăpân, cum se poate uneori abate din drum ori se opreşte, cum răspunde la numele lui, când stăpânul îl cheamă, cum vine de repede la acest ordin, etc.

Vorbind despre *„Grivei în exercitiul functiunii"* putem aranja intrarea unui om străin în curte (liniştit şi apoi în poziţie agresivă). Cu acest prilej copiii vor observa poziţia lui Grivei de atac, îl vor auzi lătrând şi repezindu-se la străin, sau alteori chiar cum schelăe De asemenea se poate introduce în curte un câine străin, ori se poate observa, ce face câinele, când vede o pisică. Şi pe această temă se poate prelungi studiul cât e necesar şi ne permite timpul, din comentarea cunoştinţelor copiilor despre felul cum el umblă noaptea prin curte vigilent, cum se dă la hoţ, cum urlă alteori la lună, etc..

In sfârşit studiind pe *Grivei şi după moarte*, în afară de latura sentimentală, provocăm ştiinţa copiilor despre alte foloase, materiale de data aceasta, când pielea e pregătită pentru blănuri, ori tăbăcită pentru ghete.

In chipul acesta am ispăvit aproximativ tot ce s'ar putea spune despre câine şi viaţa lui în legătură cu mediul înconjurător, introducând tot odată şi prilejuri de haz pentru copii, care are efecte multiple. O astfel de lecţie e cu siguranţă mult mai interesantă de cât o lecţie rece de analiză morfologică, iar didacticeşte vorbind e o intuiţie cu adevărat biologică şi, pretindem, metodic tratată.

Privind astfel lecţiile de intuiţie ele apar foarte variate, chiar cu mult mai variate decât la atâtea alte obiecte, căci dacă la câine vorbim despre aceste scene, la curcan vedem cum fuge după un copil cu batista roşie, la un cârd de gâşte ori de găini cum se reped bătând din aripi şi clămpănind ciocurile după o mână de grăunţe aruncate 'n bătătură, la o capră cum se caţără peste gard după un smoc de verdeaţă şi aşa cu toate animalele.

Aci noi trebuie să înţelegem că nu e vorba de scamatorie, ci de studiul animalelor aşa cum le vede copilul ori le va vedea în viaţă, căci această siguranţă pe lucrurile văzute şi pipăite e garanţia ştiinţei copilului.

In acest chip se formează organul aperceptiv al copilului pentru diversele lui împrejurări din viaţă, iar la noi în şcoală pentru diferite lecţii cari vor urma.

Când atâţia pedagogi au strigat „studiaţi natura şi mecanismul ei" la acest gen de intuiţie s'au gândit; iar astăzi, când didaciica nouă combinată cu cea veche ne oferă aşa de precise şi judicioase procedee, se pare că e un lucru de neînţeles a nu-l realiza.

Să fim aşa dar, domnilor colegi, la înălţime şi să arătăm că acţiunea noastră în cuprinsul şcolii nu e un meşteşug ca în ateliere, ci e o artă înaltă desfăşurată într'un laborator viu, în care dascălul este un iscoditor măestru al naturii, un animator de suflete plăpânde, cari au ocazia să înveţe natura în alte condiţiuni de cât acelea în cari am învăţat-o noi! **N. Dragomir.**

TRECUTUL SATELOR MOLDOVENEŞTI

Nu este sat, oricât de neînsemnat, care să nu-şi aibă *legenda*.

Pentru a satisface anumite exigenţe de metodă, cei mai mulţi folosesc aceste legende ca prim element, pe care construesc istoria locală, regională spre a lărgi orizontul istoric până la hotarele României de astăzi.

Intr'o vreme, când pentru începuturi de noţiuni istorice, în afară de legendă, nu era nimic alt ceva la îndemână, desigur aceasta metodă trebuia îngăduită.

Ingăduinţa aceasta însă s'a permanentizat în aşa măsură, încât nimeni astăzi nu se gândeşte la părăsirea acestei metode, spre a trece la una mai proprie scopului pe care-l urmăreşte istoria naţională.

Ne gândim mai ales la vechile sate moldoveneşti dintre Prut şi Nistru, ale căror trecut aşa de luminos răsare în documentele ce s'au păstrat.

Multe din ele au văzut lumina tiparului. Dar nu puţine stau încă ascunse prin fonduri de lăzi bătrâneşti.

A le scoate la iveală este o datorie ce trebuie împlinită de orice cărturar dela sate, o clipă mai de grabă.

Din slova lor veche va răsări încetul cu încetul

adevărul, care luminează trecutul satului, adevăr care de obiceiu este învăluit de întunerecul legendei.

Când reuşim să depănăm firul trecutului unui sat—cu ajutorul documentelor—până la începătorul acelui sat, care în multe cazuri îşi are încă urmaşi ce-i vecinicesc numele, am descoperit de fapt nu numai taina unei temeinice metode de înădire a noţiunilor istorice, ci rostul însăşi al istoriei în şcoala noastră.

Dar descrierea istorică a trecutului satelor moldoveneşti, nu trebue să porniască numai dela un interes de ordin didactic, ci şi dela un interes adânc naţional.

Intr'adevăr, ce alt element poate fi mai înălţător, mai îmbărbătător pentru sătenii noştri, ca cunoaşterea exactă a trecutului lor, în decursul atâtor veacuri?

Când se mai adaogă şi elemente vitejeşti din trecut cum este cazul satelor depe Nistru, sau a celor dinspre graniţa Bugeacului, istoria acelor sate capătă o importanţă educativă cetăţenească covârşitoare.

Iată pentruce, culegerea documentelor aflătoare pela săteni este o operaţie ce trebue începută mai ales de colegii învăţători.

Numai pe baza lor se va putea proceda la luminarea trecutului satelor moldoveneşti.

Pentru orice lămurire, în ceace priveşte utilizarea documentelor, colegilor învăţători le stau bucuros la dispoziţie.

L. T. Boga.

Cheile Răutului.

Râurile din Basarabia se îndreaptă spre trei basinuri de scurgere: a Prutului, a Nistrului şi a limanelor din sud. Cumpăna apelor ne arată clar întinderea acestor basinuri. Clima continentală face ca debitul acestor râuri lipsite de curs superior să fie variabil şi sărac. Numai Răutul face excepţie având tot anul apă destulă. Majoritatea apelor basarabene fac salbe de

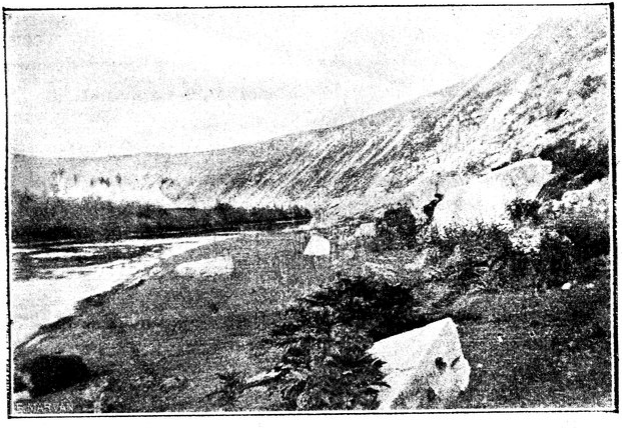

lacuri şi neavând puterea să ajungă la vărsare se isprăvesc în câte o baltă plină de stufăriş. Din cauza despăduririlor, multe din ele fac inundaţie şi ploile spală pământul bun, ducându-l în văi. O altă caracteristică a afluenţilor Nistrului, e că fac chei

la vărsare, când albia se adânceşte în podiş. Cele mai frumoase chei sunt ale Răutului din jos de Orhei. Mi-am propus să le vizitez.

Astfel într'o zi de vară, pe o căldură tropicală şi la ora când mai toţi se odihnesc după masă, am pornit în tovărăşia unui seminarist, dela Orheiu, spre răsărit. Abia ieşiţi din oraş ne înfundarăm între două dealuri pietroase mergând pe o cărare chiar pe malul apei, care ne temperează arşiţa zilei şi la fiecare cot ne descopere un nou peisaj. Din distanţă în distanţă izvoare limpezi ţâşnesc din piatra malului de sud şi formează albii şi delte în miniatură. Răutul larg de vre-o trei metri şi adânc de cel mult de un metru, curge limpede şi liniştit printre malurile pietroase, învârtindu-se cu încolăciturі de şarpe. Peste o jumătate de oră nu mai vedem nimic din Orheiu, rămânând izolaţi între dealuri de piatră goală. In dreptul satului Podgorniceni facem o bae ca să ne întărim la mers. Ocolim satul, urcându-ne puţin pe podiş şi sărind peste pârâele numeroase ce se aruncă în Răut. Rar întâlnim câte un drumeţ. De sus vedem întinse podgorii cari îndreptăţesc numirea dată satului. Valea începe a se lărgi şi pe malul opus defilează satul Piatra. (Chiatra cum zic sătenii). Numele e foarte potrivit; toate casele sunt de piatră, chiar şi gardurile împrejmuitoare. In apa Răutului privim o scenă originală. Mai multe fete şi babe cu fotele suflecate până mai sus de genunchi, merg încet spre vărsarea apei, scufundând şi ridicând ritmic plase enorme pentru prins peşte mărunt. Mergem vre o jumătate de oră prin faţa acestui lung sat şi când lăsăm în urmă ultimele case, apa face un cot subit spre nord unde se află satul Joloboc pe care noi îl suprimăm din itinerar şi urcăm podişul. Repede tăiem gâtul acestui meandru şi ne scoborim din nou în albia Răutului la satul Furceni, cu gospodării model, având drept în mijloc o biserică frumoasă. Soarele se lăsase spre apus, umbrele dealurilor începeau să se lungească. Intâlnim un drumeţ şi împreună cu el poposim la o cârciumă din sat, ţinută de un evreu Intrând în interior constatăm o curăţenie exemplară. Ca să scurtăm drumul spre Trebujeni, lăsăm cursul apei care coteşte capricios spre nord şi ne urcăm din nou pe podiş, unde vederea fuge liberă. Toate satele prin care trecusem le vedem

ca într'un imens atlas şi curând intrăm într'o pădure deasă ce ni se pare nesfârşită. Intâlnim un alt drumeţ care se oferă să ne conducă în satul vecin la casa preotului. Tot vorbind începem a scobori şi curând ajungem în valea Ivancea, selbatică şi extrem de pitorească. Nici picior de om. Aer tare de pădure şi în fundul văei sinuase, apa Ivancea cu debit bogat, se prăvale din cascadă în cascadă. Peisajul e într'adevăr carpatin şi merită a fi fixat pe o placă fotografică. Nici nu-ţi vine a crede că te afli la doi paşi de valea Nistrului! Cunosc familia unui intelectual din Chişinău care în fiecare vară vine în satul Ivancea unde dânsul declară că „merge la munte". Intr'adevăr ai iluzia că te afli în munţi. Pădure deasă, izvoare, cascade şi aer ozonificat; nimic nu lipseşte. Ivancea se aruncă puţin mai departe în Răut. Deasupra noastră o bucăţică de cer albastru, constrastând frumos cu verdeaţa pădurei. Urcăm anevoie la deal şi ajungem iar pe podiş, dar vederea ne e mascată de pădurea de tufani ce ne înconjoară. Intâlnim un ţăran cu doi boi tineri pe care îi ducea la păscut. Imi spune că e din Bugeac şi că a venit aici impreună cu alţii, căci acolo seceta a ars totul. Deodată ieşim din pădure şi un peisaj neaşteptat se oferă privirilor noastre. Perspectiva satului Tribujeni văzută din partea aceasta, e incomparabilă ca frumuseţe. Pare un tablou de poveste. La picioarele noastre se deschide o prăpastie în fundul căreia sticleşte Răutul. Il vedem cum mai departe scaldă malurile unui deal de piatră sură, în care se deschid gurile negre ale vechilor cariere de piatră, pentru a se întoarce înapoi ocolind istorica biserică a Butucenilor. Meandrele Răutului sunt aici extraordinare. Vedem biserica albă din Butuceni iar în fund satul Măscăuţi. Nu ne mai săturăm privind. Umbrele serei se lasă peste tot. Mergem în lungul satului Tribujeni, pe care-l vedem defilând dincolo de apă şi ne oprim în dreptul bisericei, de unde scoborim o cărare prăpăstioasă în dreptul podului de lemn. Când ajungem la casa preotului, era noaptea. Obosiţi de cei 17 klm. făcuţi dela Orhei, ne spălăm şi ne curăţim hainele şi când fata aprinde lampa, hop! şi părintele, un bătrân venerabil de peste 80 ani, cu barba ninsă. Ne uităm la dânsul ca la o minune. Intreg la corp şi la suflet şi nu pare a duce în spinare povara atâtor ani.

In timp ce gustăm bunătăţile întinse pe masă şi cinstim dintr'un vin rubiniu, Părintele ne dă informaţii despre Orheiul vechiu, însemnată colonie genoveză. Pa atunci Răutul era mai voluminos ca astăzi, căci corăbiile veneau până la Butuceni, după cum probează o ancoră de bronz găsită acolo şi monede greceşti, romane şi genoveze. Ne culcarăm pe la ceasul 11 cu sufletul dornic de a vedea minunile a doua zt.

* * *

Orheiul vechiu era o cetate aşezată într'un meandru al Răutului unde este astăzi satul Butuceni. De aici sunt aproape 20 klm. până la Nistru. Din trei părţi este malul prăpăstios al apei, înalt de aproape 60 m. şi apoi şanţul cetăţii, natural, umplut cu apă curgătoare. Spre răsărit meandrul era închis de un zid. Ruinele cetăţii roase de timp sunt vizibile şi în mal se văd guri negre de subterane, săpate în piatră. Cetatea era bine situată şi bine apărată, dacă nu uităm şi pădurile care pe atunci erau mult mai întinse. Pe timpul iconoclaştilor, subteranele de pe malul pietros al Nistrului şi Răutului au fost transformate în locaşuri de rugăciune. Astfel avem biserica de piatră a Butucenilor, Ţipova de pe Nistru şi Galiţa din jud. Hotin.

Regiunea e interesantă nu numai din punct de vedere istoric dar şi turistic. Satele din regiunea aceasta ar putea deveni staţii climaterice ca şi Mănăstirea Curchi din preajma Orheiului. Lângă Furceni se găseşte o carieră de marmoră şi o tablă de bronz cu inscripţie de pe timpul lui Carol XII, prizonier la Varniţa.

G. Raşcu

Institutul Social Român al Basarabiei şi învăţătorii.

De curând a luat fiinţă la Chişinău Institutul Social Român al Basarabiei. In primul plan al preocupărilor acestei înalte instituţii de cercetări ştiinţifice este trecută cunoaşterea satelor şi oraşelor basarabene.

Această cunoaştere se va face prin anchete directe la teren, după metoda monografiei sociologice şi materialul adunat se va organiza într'o arhivă sociologică. Desigur, planul e măreţ, dar pentru a-l aduce la îndeplinire, se cere multă muncă. Numai că, atunci când e vorba de muncă fără răsplată materială, nu se prea îmbulzesc mulţi.

Institutul, în opera sa de cunoaştere a satelor basarabene, va face apel şi la munca învăţătorilor. De la un timp, mulţi învăţători ard de dorinţa de a-şi încorona activitatea lor extra şcolară prin întocmirea unei monografii sociologice a satului în care îşi duc apostolatul.

Entuziasmul multora scade, de îndată ce trebue să se apuce să-şi adune materialul. Ei simt că le lipseşte o orientare. Alţii încep să culeagă materialul fără nici o pregătire, îşi notează impresiile, adună fotografii (şcoala, biserica, primăria şi chipul vreunui bătrân de o sută de ani dacă, eventual, mai supravieţueşte în sat) şi cu aceste date încheagă o povestire pe care o botează *monografia satului*.

Din asemenea monografii nu vom cunoaşte niciodată satul aşa cum este, ci aşa cum îl vede învăţătorul care îi întocmeşte monografia. Monografia sociologică, fiind o ştiinţă de observaţie

directă a realităţilor sociale, îţi cere să redai faptele aşa cum se petrec în realitate şi să le interpretezi, dezbrăcat de orice prejudecată şi nu impresia ce produc asupra ta, cercetător monografist. Monografia sociologică este deci o ştiinţă realistă şi nu înpresionistă. Prin aceste cuvinte nu urmăresc să pun stavilă dorinţei acelora cari vor să-şi vadă numele şi satul pe coperta unei cărţi. Urmăresc, cel mult, să le atragă atenţia, ca înainte de a porni la o asemenea muncă, e bine să se cunoască principiile şi metodele ce se cer la alcătuirea unei asemenea monodrafii. Ca îndreptar le poate folosi experienţa de ani de zile la teren a Societăţii de monografii sociologice de sub conducerea d-lui prof. univ. D. Gusti, fost ministru al Instrucţiei Publice.

Institutul Social Român al Basarabiei, prin biblioteca sa sociologică precum şi prin secţia de studii sociologice poate veni oricând în sprijinul învăţătorilor monografişti. Fiindcă cercetările sociologice cer o iniţiere în ştiinţele sociale, asociaţiile de învăţători pot cere Institutului Social conferinţiari care să-i îndrumeze pe învăţători în munca de cercetări monagrafice. Cercurile culturale ale învăţătorilor sunt cele mai potrivite ocazii pentru asemenea conferinţe. La cursurile de vară (mă gândesc la un curs ca cel de la Bălţi din vara trecută) se poate de asemeni organiza un ciclu de conferinţe asupra monografiei sociologice.

Institutul va mai apela la munca învăţătorilor atunci când va lansa la sate chestionare privitoare la diferite probleme din viaţa satului.

Publicaţiile institutului, prin studiile ce le va scoate la lumină, va contribui la o cunoaştere mai temeinică a vieţii satului şi va uşura, în chipul acesta, munca de ridicare culturală a satelor, astăzi, aproape în întregime lăsată în seama învăţătorilor.

Institutul Social Român al Basarabiei speră la colaborare plină de roade cu învăţătorii pe tărâmul cunoaşterei vieţii satelor basarabene.

P. Ştefănucă
Secretarul General al
Institutului Social Român al Basarabiei

Crăciunul.

Profeţii şi Magii vestise 'nainte,
Prin pagina sacră a poporului jun,
Simbolul minunei ce-avea să se 'ntâmple
In noaptea aceea de 'ntâiul Crăciun.

Şi toţi aşteptau pe Mesia 'mpăratul
Să vie din sânul acestui pământ,
Să-şi crească mărirea ce farmecă ochii,
Din legi cunoscute să-şi facă cuvânt.

Dar, iată, în noaptea senină de iarnă,
Din sfere streine, din slava de sus,
In lumea greşalelor noastre terestre,
In lumea durerii, venit-a Isus.

Şi-i cântă venirea în imnuri frumoase,
Pământul şi cerul cu îngerii lui,
Iar daru 'mpăcării prea mult aşteptate
In sufletul tânăr al omului nu-i.

Se sbate în doruri, s'avântă cu gândul
Şi-adâncul deplin din cuvântul ales,
Cu mila şi jertfa, de-atuncea pân'astăzi
De mintea lui slabă nu e 'nţeles.

El are să sângere veacuri de-a rândul
In haina greoaie-a acestui pământ,
Ca'n urmă să poată 'nţelege minunea,
Din noaptea senină-a Crăciunului sfânt.

Elena Dobroşinschi.

DIN TRECUTUL ŞCOALEI BASARABENE

Şcoala primară în a doua jumătate sec. al XIX lea.

Privire generală [1]). A doua jumătate sec. al XIX-lea începe în Rusia printr'un eveniment istoric care a provocat adânci prefaceri în viaţa statului. Pierderea războiului cu turcii şi încheierea tratatului de pace dela Paris (1857), prin care s'au luat Rusiei cele două judeţe din Sudul Basarabiei. Izmailul şi Cahulul, a prilejuit izbucnirea unui curent de revoltă generală contra regimului absolutist din timpul ţarului Nicolae I.

In societatea rusească, adânc frământată de diferite curente politice şi sociale din Apus, s'a creiat treptat convingerea fermă că, toată politica statului şi mai ales modul de organizare a unor instituţiuni sociale, trebuesc schimbate din temelii. Găsindu-se şi prilejul favorabil,—războiul,—nemulţumirea generală a luat proporţii atât de mari încât n'ar mai fi putut fi înăbuşită cu noui excese de teroare şi opresiune. Deaceia, nu atât convingerile sale politice personale, cât mai mult simţul prudenţei, l-au determinat pe ţarul Alexandru al II-lea, care a urmat la tron, să adreseze poporului, cu ocazia încoronării sale, manifestul dela 9 Februarie 1856, prin care anunţa o serie întreagă de reforme politice sociale, menite s ă organizeze viaţa publica a poporului rus pe noui baze mai democratice.

Primul şi cel mai însemnat act reformator, prin care ţarul Alexandru al II-lea deschide aşa numită *„epoca marelor reforme în Rusia“* a fost *desţiinţarea şerbiei,* solemn declarată prin celebrul manifest împerial dela 19 Februarie 1861, în urma căruia ţarul a şi fost supranumit „eliberatorul“. Această reformă, atât de bogată în consecinte politice, cari au determinat întreagă evoluţie de mai târziu a poporului rus, a pus la ordinea zilei o serie de probleme noui, privitoare la toate ramurile de activitate a statului, şi, mai ales, acea culturală. Zeci milioane de ţărani,

1) Găsesc necesar a începe acest capitol cu o privire generală asupra evenimentelor istorice şi politice ce au frământat viaţa cocială a Rusiei în a doua jumătate sec. al XIX-lea, căci numai în lumina lor poate fi înţeleasă evoluţia şcoalei primare din Basarabia în această perioadă de timp.

lăsaţi până acum să zacă într'o sălbătăcie intelectuală şi morală, care putea concura numai cu promiscuitatea animalică a traiului lor nenorocit, eliberaţi din jugul robiei şi chemaţi la o nouă viaţă, la un nou rol în stat şi societate. constituiau un pericol permanent pentru liniştea claselor conducătoare şi ordinea statului. Trebuia; deci, să se întreprindă neîntârziat o opera de organizare şi luminare a maselor dezorientate, ori aceasta nu se putea face mai bine decât prin cele două instituţii: biserica şi şcoala. Şi, astfel pentru prima dată se pune în Rusia, în mod serios şi hotărât, problema organizării învăţământului primar rural.

Deocomdată, s'au luat măsuri ca, *autorităţile bisericeşti, să continue înfiinţarea de şcoli primare bisericeşti parohiale*, în baza Reg. din 1835, acolo, unde ele nu erau încă înfiinţate. Această dispoziţiune a Sf. Sinod a prilejuit o înviorare a activităţii culturale a clerului,—dealtfel de scurtă durată—care, între timp, se restrânsese la forme cu totul neinsemnate. Astfel, deunde în anul 1861. în toată Rusia erau numai 9283 şcoli primare bisericeşti. la sfârşitul anului 1865, numărul lor creşte până la 21420 şcoli. A două măsură importantă, luată în vederea întensificării învăţământului primar, a fost *înfiinţarea şcolilor ministeriale*, adică a şcolilor primare de stat întreţinute din fondurile ministerului. Şi, în sfârşit, a treia reformă, cea mai importantă, care a dat atât şcoalei primare cât şi în genere vieţei sociale privită sub toate aspectele ei, un avânt neobişnuit de mare la care nu se aşteptau nici sferele conducătoare, a fost *înfiinţarea în anul 1864 a zemstvelor guberniale şi judeţene*, instituţiuni de autocârmuire locală, cu caracter gospodăresc, care cuprindeau toate ramurile de activitate: administrativă, sanitară, culturală, şcolară, financiară etc.

Având la baza organizării şi funcţionării sale principiul eligibilităţii,--funcţiunea de membru fiind onorifică.—Zemstva, a oferit un larg câmp de activitate tuturor oamenilor de iniţiativă, dornici de a munci sincer şi dezinterisat pentru binele poporului. Plecând dela concepţia că, *ridicarea economică a ţărănimei este condiţionată în primul rând de starea ei culturală*. Zemstva, dela început. şi-a îndreptat toată atenţia şi activitatea în această din urmă direcţie. Guberniile şi judeţele, prin filialele sale, încep să se întreacă ntre ele, înscriind în bugete sume tot mai mari

destinate înfiinţării şi întreţinerii şcolilor primare rurale. Aşa, bunăoară, în anul 1868, adică patru ani după înfiinţare, Zemstva din întreaga Rusia, cheltuia pentru nevoile învăţământului primar 738.000 ruble sau 5% din bugetul său general, în anul 1883 această sumă se ridică la 6.354.000 ruble sau 14%, iar în anul 1903 la 15.594.000 ruble sau 23% din bugetul general. Această atunci când, statul cheltuia, pentru învăţământul primar, sume cu totul neînsemnate, ridicole chiar în comparaţie cu bugetul său. Astfel, în anul 1866, statul a cheltuit pentru şcoala primară din întregul imperiu numai 1.418 000 ruble, sau 0,30% din bugetul general, în anul 1895. 3.521.000 ruble, sau tot 0,30% şi în anul 1903, 10.568.000 sau 0,50% Deci, numai o jumătate de procent din bugetul general, ceiace, dacă împărţim suma la numărul locuitorilor, revine câte 8 copeici de fiecare locuitor, în timp ce în Franţa, revenea, din bugetul pe acelaş an, câte $3^1/_2$ ruble de fiecare locuitor; în Germania 4 ruble; în Anglia $4^1/_2$ ruble; în America 4 şi 4,75 ruble, etc.

Dispunând de fonduri însemnate, zemstvele, încurajate şi de noua legea învăţământului pri- care li se acordau drepturi şi atribuţiuni foarte largi în domeniul şcolar şi cultural, au pornit, în primul rând, o campanie de construcţii şcolare, ridicând la sate localuri spaţioase, bine amenajate şi înzestrate cu tot mobilierul şi materialul didactic. Pentru creierea cadrelor noui de învăţători, cu o pregătire specială pedagogică, zemstvele, acordau burse şi întresine au serii întregi de elevi la şcoli normale. Pentru cadrele vechi, se înjiinţau cursuri de vară obligatorii pe centre judeţene. Salarul învăţătorilor dela şcolile zemstvelor era mai mare decât al învăţătorilor dela şcolile de stat şi cele bisericeşti. Deaceia, cei mai buni absolvenţi ai şcolilor normale, mergeau la şcolile Zemstvei. In oraşe şi centre rurale mai mari, Zemstvele înjiinţau biblioteci pedagogice şi populare, organizând cetiri pubiice şi şezători duminicale cu ţăranii (Voscresnaia şcola). In vederea înzestrării bibliotecilor şi şcolilor, multe zemstve, şi-au creiat tipografii şi depozite proprii de cărţi, editând cărţi folositoare pentru popor şi manuale didactice cari se distribuiau elevilor gratuit. In sfârşit, nu rămăsese o ramură de activitate culturală şi socială pe care zemstvele să n'o fi iniţiat-o şi în care să nu fi avut un rol predominant.

Dar, această epocă de ascensiune a şcoalei primare sub ocrotirea Zemstvei, n'a durat mult timp. Intreaga ei activitate, favorizând mult mişcarea opoziţionistă democratică, a stârnit griji şi temeri în sferele conducătoare ale statului. Şi în adevăr, intelectualitatea rusă, încurajată de reformele înfăptuite de Alexandru al II-lea, însufleţită şi de literatura socialistă din Apusul Europei, care se găsea în locul frământărilor politice, pornise o acţiune viguroasă de redeşteptare şi ridicare a poporului eliberat din iobăgie, dând naştere aşa numitului „*curent poporanist*" (narodnicestvo). Desigur că, în mâinele acestor intectuali poporanişti, instituţia Zemstvei, în care datorită sistemului electiv, obţinuse treptat majoritatea, devenise o puternică armă de acţiune politică. Şi astfel, Zemstva, în mod îndirect, contribuia la întărirea şi desvoltarea mişcării din ce în ce mai făţişe a intelectualităţii democratice şi socialiste, contra imperializmului absolutist şi a oligarhiei aristocratice. Deaceia, în curând, guvernul, sub influenţa înaltelor cercuri aristocratice ruse, a început să restrângă, din ce în ce mai mult, sfera de activitate a Zemstvei, limitând, foarte simţitor, atribuţiunele şi competinţa ei în toate ramurile vieţii sociale. Cu ocazia unei remanieri, au fost înlocuiţi toţi miniştrii suspectaţi de a fi simpatizat mişcării democratice. La departamentul învăţământului, în locul fostului ministru *A. N. Golovin*, un om de şcoală, cu vederi largi şi concepţii democratice, a fost numit contele *D. A. Tolstoi* [1]), un om rigid şi biurocrat, animatorul conservatorizmului aristocratic şi clerical, care, dela început, s'a declarat cel mai inverşunat duşman al Zemstvei, văzând în activitatea ei culturală şi şcolară „o acţiune criminală şi subversivă îndreptată contra ordinei statului".

Odată înscăunat, acest ministru a căutat numaidecât ca, printr'o serie de legi şi dispoziţiuni din ce în ce drastice, să restrângă sfera de activitate a Zemstvei în genere şi mai ales acea pe terenul cultural şi şcolar. Aşa, bunăoară, prin instrucţiunile din anul 1871, ministerul încredinţează toate atribuţiunele administrative şcolare unor inspectori speciali, oameni de încredere ai regimului, iar prin regulamentul din 25 Mai 1874, modifică instrucţiunile pentru constituirea consiliilor şcolare judeţene

1) A nu se confunda cu Lev Tolstoi — celebrul scriitor.

O nouă contribuţie.

Arătam în articolul publicat în numărul trecut al revistei noastre, că învăţătorului i se cer multe şi de toate. Când este vorba de începutul vreunei acţiuni culturale, economice sau sociale, atenţia, fie a statului, fie a societăţii e îndreptată în primul rând către formidabila massă învăţătorească dela sate. Nimeni nu se întreabă dacă acest învăţător mai are timpul necesăr în multiplele lui ocupaţii prin munca strădanică de fiece zi, a coordona şi a menţine un echilibru de moralitate în viaţa satelor. Dar, oricum ar fi şi orice s'ar întâmpla, aceasta e realitatea.

Lui i se pretinde acest surplus de muncă pentrucă el este şi cel mai indicat.

In altă parte a revistei, distinsul profesor şi publicist *Leon T. Boga* relevă în articolul său o nouă contribuţie frumoasă ce trebuie s'o dea învăţătorul. Tot în acest număr, tânărul şi inimosul profesor basarabean *P. Ştefănucă* sesizează pe învăţători asupra unui nou plan de activitate culturală — socială.

Nimic de zis. Şi aici, ca şi în celelalte direcţiuni, învăţătorul va şti să corespundă cu vârf şi îndesat. De aceia e învăţător şi de aceia i se pretinde de toate.

* * *

Tot ce se mişcă azi în juru ne este într'o continuă frământare, într'o continuă nestatornicie de ordine sociale.

Nemulţumirile cresc, ambiţiile sunt din ce în ce mai aprinse, popoarele se răsvrătesc între ele. Trăim într'o epocă de mari frământări sociale, poate cea mai semnificativă, — şi evenemente mari pot surveni dela o zi la alta.

Vedem, cum zi cu zi se scurg evenimentele politice şi sociale.

Zi cu zi, asistăm la prefacerea şi răstălmăcirea ideilor şi a sentimentelor între popoare.

Şi dacă aşa este, desigur că în fiinţa poporului şi mai cu seamă a tineretului de azi, cetăţeni mâine, în afară de spiritul moral, de disciplină şi românism care trebuie să primeze, naţia

şi noi toţi vrem ca acest tineret să fie caracterizat printr'o sănătate şi un fizic remarcabil.

Legea de educaţie fizică, poate una din cele mai admirabite legiuiri româneşti, pune la îndemâna satelor noastre terenuri de sport prin cedarea bunurilor comunale de către obştiile săteşti.

In marea majoritate, satele noastre ignorează problema aceasta. Invăţătorii noştri sunt chemaţi să redeştepte în sufletele conducătorilor comunelor săteşti importanţa acestei probleme şi punerea ei în aplicare cât mai neîntârziat.

Ţările vecine şi printre acestea enumărăm pe Jugoslavia, Bulgaria, Ungaria şi Cehoslovacia sunt un exemplu de admirabilă educaţie cetăţenească. Acolo, este o întrecere între stat, comună, judeţ şi societate în a reda într'o formă cât mai desăvârşită educaţia fizică în rândurile tinerilor vlăstare.

Reamintesc numai intenţia legiuitorului, rămânând ca într'un articol viitor să schiţez amănuntele, posibilităţile şi metoda de lucru.

P. Crihan

Igiena satelor.

Problema culturalizării maselor a fost şi este de actualitate. Ne sbatem cu toţii, pe toate căile, ca să-l luminăm pe ţăran, să-i îndreptăm paşii pe calea cea bună, pe calea ce duce spre progres.

Şi totuşi observăm că multe energii se irosesc în zadar, analfabetismul continuând să domnească în pătura ţărănească.

Mulţi se întreabă: „Oare poporul nostru e aşa de îndărătnic şi nu vrea să se cultive? Nu-i place şcoala, nu-i place cartea? Nu vrea să ajungă şi el odată în rândul popoarelor occidentale"?

Răspunsul este acesta:

Îi place şcoala şi iubeşte învăţătura de carte, dar îi lipsesc unele lucruri, care-l pun în neputinţă de a-şi da copii la învăţătură şi de a se cultiva singur.

Îi lipseşte în primul rând *banul*, cu care trebuie să-i procure copilului: cărţi, îmbrăcăminte şi încălţăminte. Îi lipsesc şi braţele de muncă în vremea lucrului la câmp. N'are imaşuri îndestulătoare pentru vite.

La toate acestea se mai adaugă unul: *Omul dela ţară nu ştie să trăiască.*

Îşi construeşte o casă — mică sau mare — unde dă Dumnezeu. Nu alege terenul şi nu se fereşte nici de locurile mlăştinoase, producătoare de friguri şi de atâtea boli infecţioase. Locaşul acesta de odihnă îl aşează — de multe ori — cu faţa spre miază noapte, pentru ca soarele să nu pătrundă nici odată în camerele de dormit.

Din spirit de economie — bine înţeles prostească — face ferestrele cât mai mici, ca să fie cald iarna, zice el.

Doarme cu întreaga familie — uneori compusă din 7—8 membri — în cămăruţa cea mai mică, unde pregăteşte şi mâncarea, camera cea mare fiind rezervată pentru păstrarea zestrei fiicei sau a feciorului. Unii comit şi greşala de neiertat de a aduce în casă şi vitele: viţeii, purceii, găinele bolnave, pentru ca să nu îngheţe afară de frig.

Dar, pe lângă că doarme prost, țăranul se și hrănește rău. Găina, oul, brânza, laptele și tot ce are mai bun în gospodărie le duce la oraș, iar pe copilul său îl hrănește cu mămăl gulă și zeamă de varză—sau moare de curechi, cum i se mai zice în Basarabia. Pâinea, o ciorbiță caldă și hrănitoare, un ou fiert le vede mai rar, unii nici când se îmbolnăvesc.

Priviți copiii unei școli sătești și vă veți convinge de adevăr. Vin la școală slabi, palizi la față, triști și posomorâți, cu gândurile abătute, de-ți vine a crede că nu mai de carte nu le arde. Și atunci, *să nu ne mirăm de slăbiciunea puterii de asimilare a cunoștințelor la mulți din fii de țărani!*

Mai este o chestiune foarte importantă la sate: oamenii cred încă în *descântece*, în *babele satului*. La doctori se duc în ultimele clipe, sau când au ajuns pe patul de moarte; din această cauză mortalitatea copiilor și a tineretului la țară e cu mult mai mare decât la oraș.

De aceea, socot că igiena și starea sanitară a poporului dela sate este o problemă care trebuie să ne preocupe în aceeași măsură, dacă nu mai mult, cași celelalte probleme de ordin social: culturalizarea maselor, ridicarea nivelului moral, etc.

Ne trebuie într'adevăr un țăran luminat, conștient de drepturile și datoriile lui, dar ne trebuie înainte de toate un om sănătos, un om cu brațele tari, care să poată mânui tot atât de bine arma—la vremuri de nevoie—după cum își poartă plugul pe ogoarele nedesțelenite.

Și aici, rolul cel mai important îi revine *medicului de plasă* și *agentului sanitar*, ajutați fiind de școală și biserică.

Acești doi factori trebuie să lucreze mult, pentru a da cunoștințele igienice necesare țăranului. La rândul său, *Statul* trebuie să facă mai multe jertfe bănești, când e vorba de îmbunătățirea stării igienice a satelor.

Ridicându l pe țăran din punct de vedere cultural și social, vom ridica țara și-i vom mări prestigiul de care trebuie să se bucure peste hotare. I. Cioabă.

Sintetizări pedagogice

Citind articolul: „Noutățile în pedagogie" din numărul trecut al acestei reviste, nu m'am putut opri a nu reflecta asupra adevăratei școli ce trebue poporului român.

Autorul ne atrage atențiunea însă asupra acestor noutăți: „Firește, nu toate aceste înfăptuiri sunt accesibile școalei românești; dar meditând asupra lor putem culege ce este bun și frumos pentru noi și raportându-le la sufletul românesc să ne organizăm școala care ne trebue."

Desigur c'așa este. Insă această selecțiune trebue făcută cu mare prudență Pedagogul trebue să fie circumspect, pentrucă prin-eroarea sa, poate stagna și altera chiar, progresul unei țări.

La noi învățământul n'are o direcție unică. L-auzi pe unul că face școala muncii, altul școala cetățenească, celalt școala activă, unul e pentru regionalism, altul pentru centralism ,școală în aer liber, școala personalității, școala după măsură și multe și multe alte școli.

Și vrem să le aplicăm pe toate și nu facem nimic. Suntem poporul cu cel mai mare procentaj de analfabeți. Nu ne-au întrecut numai Turcii, ca și acum patru secole erau încă nomazi. Am importat, am importat încât se pare că am ajuns la saturație.

Am uitat că și imitația își are doza ei de servilism, căci prin ea asimilezi, dar nu creezi. Acum, cu bună dreptate spune D-l G. G. Antonescu, suntem într'un haoz pedagogic. Lumea fie pregătită fie nepregătită în acest vast domeniu, ține să-și imprime punctul ei de vedere. Dela comerciant până la avocat, dela industriaș până la literat; deia demagog până la pedagog, toți cer o școală nouă-nouță, care de cele mai multe ori este străină de aspirațiunile neamului nostru.

Toți redactează cu o deosebită rapiditate abecedare și manuale didactice, pentru a îndopa cu știință pe micul copilaș rural.

Limba din aceste manuale nu i nici literară, nici ştiinţifică, nici „perle populare" E uneori o limbă stricat regionalistică, care vrea să capete preponderenţa literară şi politică.

Dar să vedem ce se potriveşte cu etnicitatea sufletului nostru românesc.

Observăm deocomdată că pentru noi, şcoală activă rămâne pe planul al doilea, Căci, cu sale de clase pline de igrazie, nehigienice, neluminate, cu material şi mobilier sco'ar insuficient, pe aiurea, inexistent, cu învăţătorimea nesalarizată la timp şi cu o remunerare derizorie, cu drepturile culturei superioare îngrădite în ţiele politicianismului, ne mărginim a face întâi şcoală, şi apoi şcoală activă oricât de mare ar fi dorinţa şi abnegaţiunea noastră nu i posibil să uităm, că afară de „homo fabter" şi „homo sapiens" în noi mai trăeşte şi omul biologic pe care nu-l putem nici neglija, nici suprima.

De celelalte curente şi probleme pedagogice nici nu mai vorbesc, ele fiind o încoronare armonică a „şcoalei active".

Nu sunt pesimist, dar în detestabila şi actuala stare, trebue să recunosc că multe din principiile pedagogice moderne şi contimporane rămân puţin aplicabile pentru noi.

Plăpândele încercări de „conducere de sine a clasei" „şcoala personalităţii" şi altele rămân încercări. Şcoala românească este departe încă de misiunea ei: Aceasta denotă că trebue să ne oprim cu împrumutul psiho-pedagogic din străinătate.

Cu meşteri şi material românesc să ne construim şcoala naţională. Există doar şi o lege sufletească a asimilăret. O cunoştinţă care nu este necesară sau e contra firei noastre, organismul psiho-fizic refuză a o primi

Şi această recalcitranţă psihică, de multe ori este bine venită. Numai în virtutea ei se mai poate vorbi astăzi de-o oarecare originalitate românească.

Imitaţia şi similarea sunt condiţiuni de viaţă, dar mai puţin de progres.

Progresul presupune o elaborare, o creare, care nu poate fi decât originală. Mediocritatea se adaptează, personalitatea depăşeşte mediul biologic şi social, prin exteriorizarea valorii sale, prin creaţiune proprie.

Progresul este elaborat de aceste personalităţi, nu de vulg; acesta se complace întotdeauna în cadrul vieţii tradiţionale.

Admirabil le defineşte Thomas Carlyle în studiul său (Eroii) „Personalităţile sunt acele care deschid noui orizonturi favorabile omenirei "

Insă fiecare din noi avem ceva dumnezeesc în spirit şi tindem deci către aceeaşi scumpă personalitate.

Este un ideal pe care trebue să l imprimăm în sufletul şcoalei şi să dorim realizarea lui.

Să nu ne descurajăm şi să nu cedăm Noi să începem eroic şi urmaşii vor continua, transmiţând la rându-le, legendara faclă culturală.

Să ne gândim că din mulţi copilaşi pe cari acum îi vedem slabi şi neputincioşi putem desvolta oameni scumpi nouă şi societăţii. Să le canalizăm energia lor latentă şi s'o punem în stare de actualitate, căci pentru lupta aspră a existenţei, societăţii îi trebuesc oameni sigori pe ei Vom roade cu pila idealismului creator rugina veacurilor şi vom descoperi copiii poporului român, perle diamante. Ii vom găsi demni de simţăminte superioare, îi vom găsi capabili de sforţări durabile, le vom găsi cugetarea lor măeastră, le vom găsi originalitatea şi personalitatea visată.

Aceasta trebue s'o facă şcoala noastră şi instituţiunile de culturalizare.

Când pedagogii noştri vor găsi soluţia acestui ideal, iar statul va activa cu promptitudine pentru susţinerea şi înfăptuirea lui, atunci vom putea vorbi de o cultură, de un progres, o civilizaţie românească superioară. Dar până atunci, trebue să activăm cu dragoste şi conştiinţiozitate pe acest tărâm cultural al sufletului românesc, neexplorat încă, înţelenit şi greu de arat.

Nu vom alerga deci după toate idealurile exotice, cari vieţuesc bine poate în patria lor, iar la noi ar muri sau ne-ar otrăvi existenţa noastră,ci vom alege, cum foarte bine s'a spus, ce e bine şi frumos pentru a ne face şcoala care ne trebue. Şi odată această alegere făcută, trebue urmărită cu fanatism şi asiduitate.

C. A. Puşcaşu

Neagra—Lăpuşna

Lăsaţi pe învăţător la şcoală.

Cu începutul anului şcolar curent, asistăm ca niciodată la o adevărată a ordinelor şi dispoziţiunilor organelor de control. Atât de multe şi variate sunt în conţinutul lor, că la un moment dat ai impresia că ţinta învăţământului nu mai este educaţia copiilor. Pare că şcoala a devenit un oficiu de corespondenţă cu toate instituţiile oficiale şi semioficiale din această ţară, iar învăţătorul un cal de bătae pentru toate neajunsurile dela noi. Dascălul este smuls dela preocupările lui, cerut de toţi şi din toate părţile, apoi întins şi purtat în toate ramurile de preocupări şi acţiuni ce s'au început acum prin sate. Însă cei de sus au uitat un lucru: au uitat că învăţătorul nu este un funcţionar de rând, care are de-oface zilnic numai cu hârtiii. În faţa lui stau, un dosare, ci un număr de fiinţe vii, cu sufletul viu şi cari cer să devină oameni. Dar pentru această misiune—fundamental deosebită de a acelorlalţi intelectuali—învăţătorul are nevoe de răgaz, de linişte, de seninătate şi de bună dispoziţie sufletească. Ori ce să întâmplă astăzi? Învăţătorul este complectamente răpit dela adevărata sa preocupare: **„clasa".**

Şi să nu vă miraţi, că aşa este! Pentrucă dacă îl vedeţi prezent cu fizicul în faţa clasei, apoi cu sufletul este departe. Din cauza sarcinelor multiple aruncate pe umerii săi, el se află în imposibilitate de a se concentra şi de a-şi împărţi altfel timpul, încât să poată fi prezent cu trup şi suflet la toate câte i se cer.

Astfel, în orele de clasă, el se gândeşte ce va face cu adulţii, iar în orele de seară cu adulţii, se gândeşte ce va face a doua zi la apărarea pasivă. La apărarea pasivă se gândeşte ce va face la pregătirea premilitară. Şi în timpul pregătirii premilitare, el se va gândi ce va face la căminul cul-

tural, iar în orele afectate căminului cultural, trebue să se gândească ce are de făcut la cercul cultural, şi în timpul cercului se va gândi şi la frequenţa şcolară (colindări prin sat, convingeri, amenzi, perceptor, primar, etc. etc.). Dar tot în acest timp el nu trebue să uite ce are de făcut la şezătoarea şcolară, iar când are şezătoarea, se pomeneşte cu gândul la cooperativa şcolară şi îndată îi vine în minte şi ce are de făcut la biblioteca şcolară. Işi mai aduce apoi aminte de comitetul şcolar, gospodăria şcolară, corespondenţă şcolară, locat bine întreţinut, încălzit, curăţit, dar fără servitor, căci aceasta mare favoare nu ne este dată nouă, celor dela ţară mai ales.

In fine, nu mai continui cu lista, că devin şi ridicol, dar şi tragic în acelaş timp. E destul să ştiu atât că învăţătorul pe toate trebue să le aibă în minte şi la toate trebue să pună umărul.

Un singur lucru i se permite să uite învăţătorul: că este şi el om şi că are nevoie, pe lângă multe altele, şi de carte, sau de-o gazetă, pentru a nu se sălbătici. Nu mai vorbim că acest slujbaş, învăţătorul, mai are şi el familie şi copii.

Iată situaţia pe cât de tristă, pe atât de adevărată. Şi aceasta din cauză că oficialităţile noastre nu vor să înţeleagă că sufletul învăţătorului nu poate depăşi posibilităţile de muncă ce-i poate aferi în mod normal fiinţa lui de om.

Şi a-i impune să se sbată continuu într'o astfel de irosire a energiei sale, înseamnă a-l răpi nu numai dela clasă, dar chiar din rândul celor vii

Autorităţile noastre şcolare ar trebui să se gândească serios pentru a-l reda pe învăţător şcolei şi a-l scuti pe cât posibil de necesitate de a fi mereu împărţit cu mintea şi sufletul său în cele opt puncte cardinale, după raza vânturilor.

Lăsaţi l, deci, pe învăţător cât mai mult la şcoală.

Nicolae Ermurachi.

Cooperativa „Izbânda"

Aşa va fi numită librăria cooperativă a corpului didactic din jud. Lăpuşna, ale cărei statute sunt deja elaborate de o comisiune aleasă de adunarea generală extraordinară a fostei asociaţii învăţătoreşti din municipiul Chişinău, ţinută în luna iunie a. c.

La elaborarea acestor statute s'a ţinut seamă şi de complectările şi modificările făcute de către cooperativele similare învăţătoreşti din alte judeţe basarabene. Pot fi membri în această societate cooperativă toţi membrii titulari ai corpului didactic din jud. Lăpuşna. Valoarea unei părţi sociale este de 500 lei, din care se varsă la înscrierea în societate cel puţin 20% plus taxa de înscriere de 25 lei. Răspunderea membrilor pentru obligaţiunile societăţii este limitată la de trei ori capitalul social subscris.

Scopul imediat al cooperativei este aprovizionarea membrilor săi, a şcoalelor şi comitetelor şcolare cu cărţi, material didactic, rechizite şcolare şi articole de cancelarie. Statutul prevede însă pentru societate atribuţiuni largi în ce priveşte extinderea operaţiunilor, având perspective de desvoltare a tot felul de întreprinderi pentru satisfacerea multiplelor nevoi ale membrilor săi. Aşa de exemplu, va putea înfiinţa în viitor, pe lângă librăria cu care va începe activitatea, şi o secţie de consum, de încălţăminte, de manufactură, etc. lucruri înfăptuite deja de colegii din alte judeţe.

Numai vorbesc de importanţa acestei cooperative pentru consolidarea noastră economică, nu mai vorbesc de marile beneficii materiale ce vor rezulta din operaţiunea aprovizionării şcoalei lăpuşnene cu cărţi şi rechizite şcolare, beneficii cari vor contribui la întărirea poziţiilor pe teren economic, înlesnind şi

asigurând munca învăţătorilor în şcoală. Despre aceasta a vorbit cu multă competinţă şi cu un lux de argumente şi cifre D l A. Munteanu, directorul şcoalei de contabilitate şi educaţie cooperatistă din Chişinău, în articolul său „O socoteală simplă cu rezultate minunat de frumoase", publicat în numărul trecut al revistei noastre. Este bine ca fiecare învăţător să citească cu atenţie acest articol pentru ca să se convingă de importanţa covârşitoare a cooperativei proectate.

Imi permit să mă adresez doar conştiinţei profesionale şi spiritului de solidaritate a tuturor dascălilor lăpuşneni. Conştiinţa profesională izvorâtă din anumite imperative de ordin corporatist, cari o ridică la gradul de obişnuinţă de nimic contrariată în modul de a îmbrăţişa interesele generale ale comunităţii dăscăleşti, conştiinţă, care imprimă membrilor corpului didactic caracterul solidarităţii liber acceptată şi dusă până la sacrificiu în numele idealului ce animă întreaga suflare descălească, — această conştiinţă puternică ca iubirea, clară ca soarele, limpede ca adevărul şi frumoasă cu virtutea, trebuie să stea la baza tuturor organizaţiunilor noastre profesionale şi economice. Această conştiinţă trebuie s'o zidim şi la temelia cooperativei care în curând va lua fiinţă Numai o astfel de conştiinţă, aplicată cu tăria caracterului neclintit, poate chezăşui izbânda finală, izbândă ce a devenit nume propiu pentru cooperativa noastră angajându-ne pe toţi la luptă crâncenă în contra celora cari vor să ne speculeze şi cari nu vor cruţa niciun mijloc pentru ca să ne distrugă, — luptă fără posibilităţi de .retragere, excluzându-se orice eventualitate de eşec ruşinos Deci, toţi ca unul să ne grăbim a ne înscrie ca membri fondatori ai acestei cooperative!

Doritorii a deveni membri fondatori sunt rugaţi a se prezenta la sediul Băncii „Spiru Haret" din Chişinău în zilele de operaţii, unde vor fi iniţiaţi în detaliile statutelor, semnându-le şi vărsând cotele cuvenite în capital social.

G. I. Bălan.

Cu privire la culturalizarea maselor.

Printre multele probleme ce impun astăzi o deosebită atenţie, ca: problema economică, financiară, a apărării naţionale este şi problema culturalizării maselor.

Pilde frumoase pornesc din toate mughiurile ţării, dela toate societăţile culturale ca: bătrâna „Astra" cu ramificaţiile ei pe întregul pământ locuit de români, dela Tisa până la Nistru, dela Mare la Hotin, după vorbele marelui poet Eminescu, Fundaţia Culturală Regală „Principele Carol" Bucureşti, care prin organul său de propagandă culturală revista „Albina" tratează toate problemele în paginile ei: istorie naţională, religie, literatură, folclor, pagina şcoalei, a agriculturei, a sănătăţei, etc., aducând un mare folos, ale cărui roade se vor vedea mai târziu.

Astăzi, după întregirea etnică şi teritorială a ţării româneşti gândul nostru trebuie îndreptat în a ridica poporul, căci adversarii noştrii, nu se liniştesc. Prin fel de fel de mijloace caută să pună Europa în situaţia din 1914.

Datoria noastră faţă de poporul ce a fost robit veacuri dearândul e: de a-i *menţine trează conştiinţa naţională*, a-i *ridica moralul* şi a-l *înarma materialiceşte solid şi sufleteşte* prin cultură şi ştiinţă. Factorii cari au ţinut şi vor ţine conştiinţa naţională trează, din cele mai îndepărtate unghiuri ale ţării sunt *învăţătorii şi preoţii*. Soldaţi, pioni culturali şi străjeri ai românismului, ei cunosc starea de mizerie şi incultură în care trăeşte poporul. Ei sunt neclintiţi la postul lor.

Pentru o mai bună reuşită a operei de cultură în general se impun următoarele:

Consolidarea legăturilor sufleteşti, între toţi predicatorii binelui şi adevărului. Şcoala şi biserica să meargă pe acelaş drum în opera lor de luminarea poporului.

Nimenea să nu uite jurământul dat ţării şi Tronului.

Să colaboreze toţi intelectualii satelor, indeferent de funcţiunile ce îndeplinesc, pentru stârpirea analfabetismului.

Învăţătorii şi preoţii să organizeze: şezători, serbări culturale cu caracter naţional, religios, economic, chemând poporul la lumină, în orice ocazie ce se iveşte.

Să se înfiinţeze bibliotici populare, să se ieftinească cărţile pentru popor; iar cei ce conduc aceste biblioteci, să se gândească la răspunderea morală, de a-şi da interesul pentru desvoltarea lor.

Să se dea însemnătatea cuvenită şcoalei şi bisericii, totul să răsplătească mai omeneşte pe slujitorii ei, cari dovedesc o activitate intensă şi rodnică.

Societăţile cooperative şi băncile populare, să se apropie mai mult de scopul pentru care sunt înfiinţate.

Căminele culturale să-şi dea tributul cuvenit, căci multe din ele nu activează în deajuns.

Iar acum vine şi educaţia preregimentară, ce va organiza tineretul, otelindu-l pentru vremi furtunoase.

Organizarea tineretului in cât mai multe societăţi culturale.

Pentru toate acestea, şi altele despre cari n'am vorbit, se cere dragoste, muncă intensă şi oarecari fonduri, ce trebuiesc prevăzute în bugetele statului, judeţelor şi comunelor.

Pe deasupra tuturor, va sălăşlui omul. Deci atenţia deosebită trebuie îndreptată asupra formării sufletelor a celor cari activează pe teren cultural.

Să nu dăm un pas înapoi dela îndeplinirea îndatoririlor noastre.

Să nu ne descurajăm, chiar dacă rezultatul muncii noastre nu-l vedem imediat, ci să credem cuvintelor lui Gustave le Bon, care—făcând o comparaţie între sistemul de educaţie şi cel politic—a zis:

„Educaţia se va constata după un sfert de veac, pe când cel politic, a doua zi după venirea unui guvern la putere".

I. N. Chicu
Bardar - Lăpuşna.

Discuţii şi păreri libere.

De ce nu se citesc unele reviste?

In legătură cu reorganizarea revistei „Şcoala Basarabeană" pe baze noui în urma fuziunii celor 2 asociaţii din jud. Lăpuşna, îmi permit să încerc prin a face o întrebare care prezintă o deosebită însemnătate în viaţa dăscălimei: *„De ce revistele, în general, nu se citesc de învăţători?"*

Se ştie, că învăţătorimea noastră are multe reviste, unele editate pe judeţe, iar altele chiar în capitala ţării. Nu odată s'a încercat de conducătorii asociaţiilor judeţene şi asociaţiei generale să ridice cât mai mult interesul învăţătorilor faţă da revistele profesionale, dar cu toate insistenţele depuse, unii dascăli arată oarecare indiferentism faţă de alte şi chiar de revistele lor profesionale...

Obiecţiunea că parte din învăţători arată oarecare indeferentism faţă de însemnătatea şi rolul revistei în viaţa profesională dăscălească, este exclusă.

Obiecţiunea că învăţătorii nu citesc din cauza sărăciei, a semenea nu corespunde realităţii, întrucât unele reviste într'adevăr se abat dela adevăratul lor scop profesional. Alte reviste depăşesc şi mai mult cadrul scopului pentru cari au fost create, reflectând în paginile lor, diverse chestiuni de politică măruntă.

Mai mult: în unele judeţe, în conducerea revistelor se amestecă chiar organele din control şi ad-ţiunea şcolară, impunând conducerii revistelor anumite puncte de vedere, în contrast cu viaţa şi interesele profesionale ale dăscălimii.

In corolar cu aceste considerente, e locul să adaug că se întâmplă adeseori ca unii învăţători – colaboratori—mai îndrăzneţi, cu mai multă libertate de gândire să fie urmăriţi pas cu pas şi chiar admonestaţi.

Unele reviste au un caracter prea oficial, altele îmbrăţişează chestiuni tendenţioase şi cari stârnesc mai mult indignarea învăţătorilor.

Prin fuziunea celor două asociaţii, şi în continuarea activităţii începută cu aâta strădanie de către asociaţia judeţeană, am convingerea nestrămutată că şi de aci înainte, intrată pe un făgaş cu şi mai multe posibilităţi şi forţe creatoare, revista noastră „Şcoala Basarabeană" va fi un îndreptar şi o chezăşie de perfectă oglindire a tuturor nevoilor profesionale ale dăscălimii noastre.

I. Plămădeală.

Şcoala primară de aplicaţie
„CULTURA"
de pe lângă şc. normală
de învăţători
CHIŞINĂU
Clasa VI-a

Propunător:
Gh. C. Ciurea
învăţător gr. I.

7—XII—934

Lecţie model.

Obiectul: Învăţământul civic.

Subiectul: *Lecţie recapitulativă:* „Cetăţean"
Lecţie progresivă: „Consiliul comunal"

A. Lecţia recapitulativă.

Cam câte părţi din locuitorii ţării noastre sunt Români de baştină? (peste trei sferturi). Ai cui urmaşi suntem noi, Românii? Ce fel de viaţă au dus Românii? Ca să ne lase ţara aşa de mare şi frumoasă ce-au făcut ei? Noi, fiind urmaşii lor direcţi ce drepturi avem în ţara noastră? Având atâtea drepturi cum ne mai numim noi (*Cetăţeni români).*

Restul populaţiei de ce neam sunt? Ce drepturi au ei în ţara noastră? Cum se numesc acele drepturi atunci când un om are numai drept de muncă, de negoţ şi slăpânire la oraşe? (drepturi civile). Dar când ai şi dreptul de a lua parte la conducerea şi cârmuirea ţării? (drepturi politice) Când pot avea şi străinii drepturi politice? Cum se poate căpăta o cetăţenie? Cari sunt datoriile unui strein devenit cetăţean român?

B. Lecţia progresivă.

INTRODUCEREA: Băeţi! Tata, mama, fraţii şi surorile ce formează ei la un loc? (o familie) Cine conduce familia? Cari sunt grijile părinţilor? In ce se adăpostesc oamenii când e vreme rea? Mai multe case la un loc ce formează? (o comună) Câte feluri de comune cunoaşteţi?

2. Anunţarea Azi vom vorbi despre persoanele cari conduc o camună.

CONCREŢIUNEA: *I. Formarea cunoştinţelor.* Băeţi! Cari sunt nevoile comunei? (să fie drumurile bine petruite, să fie şcoli, biserici, spitale în bună siare, etc) Ca să ducă un trai mulţumit ce trebue să facă locuitorii unei comune? (să îngrijească de toate aceste nevoi ale vieţii obşteşti) Iar ca să îngrijească de toate nnvoile ce fac ei? (Se sfătuesc). Pot ei să se întrunească toţi locuitorii ori de câte ori este nevoe de ceva? Atunci ce

fac ei pentru ca treburile în comună să meargă bine? *Vreau să ajung la ideea de sfat.* Cine poate spune cum se numeşte altfel sfatul comunei? (consiliul comunal) *Se scrie pe tablă* Ştiţi voi cum se formează consiliul comunal? *Dacă nu ştiu atunci se explică.*

In acelaş chip, procedez pentru a preciza ce sunt consilierii comunali, de câte feluri sunt, câţi se aleg, cine şi câţi sunt de drept. Se explică apoi cum se alege primarul, ajutorii şi consiliul permanent. Odată consiliul comunal format, se trece la examinarea atribuţiilor. Cu această ocazie se vorbeşte la locul potrivit şi despre comitetul şcolar comunal, epitropiile bisericeşti şi alte instituţii cuprinse în bugetul comunei. (Toate numirile se scriu pe tablă).

II. Reproducerea liberă. Pun pe şcolarii cei mai buni, uneori şi pe cei mijlocii să spună cu vorbele lor cele ce s'au discutat. Elevii slabi sunt întrebaţi aci la reproducere numai în chestiunile mai uşoare. De la ei înţeleg a cere mai mult în lecţia ce urmează ca ascultare.

ABSTRACŢIUNEA: *Rezumat.* Pentru ca o comună să poată fi bine condusă se aleg oamenii acelei comune? Din câte feluri de consilieri e alcătuit un consiliu comunal? Din mijlocul lor, pe cine aleg consilierii (pe primar şi consiliul permanent).

Cari sunt îndatoririle consilierilor comunali?

ÎNCHEEREA: *1. Isbitirea convingerilor* Ce credeţi voi, cum s'ar conduce o comună fără îndrumarea cuminte şi înţeleaptă a consiliului comunal? Cine suferă dacă consilierii nu-şi fac datoria pe deplin? Dar ce se întâmplă cu o comună când toţi consilierii sunt oameni muncitori şi cu dragoste de comuna lor?

2. Cunoaşterea persoanelor oficiale din comună. Cine e primar în oraşul nostru? Cine sunt consilierii comunali, aleşi din mahalaua voastră? Sunt ei stimaţi de ceilanţi oameni din mahala? Dece?

3. Cuvântul vibrant: Consiliul comunal prin însărcinarea pe care o are de îndeplinit pentru binele unei comune trebue să capete încrederea tuturor cetăţenilor din comună, iar voi viitorii oameni mari ai comunei voastre să vă siliţi la învăţătură şi în purtări pilduitoare, ca atunci când veţi avea anii să fiţi şi voi în capul treburilor comunale pentru cinstea şi mărirea voastră.

RECENZII.

CARŢI:

G. G. Antonescu: — *„Pedagogia Generală"*. Ed Institutul Pedagogic Român 626 pag., preţul 300 lei anul 1930.

Cartea d-lui Antonescu este un studiu complect şi profund a problemelor practice de educaţie şi instrucţiune, închegând într'un tot armonic întreaga experienţă pedagogica a veacurilor şi toate teoriile de până acum.

Dacă i-am înşira numai capitolele ce cuprinde ar fi de ajuns pentru ca cineva să-şi facă o părere justă despre *importanţa* şi *folosul* acestei opere pentru lumea noastră pedagogică şi în general pentru şcoala şi cultura românească.

In recenzia de faţă ne vom opri numai asupra concepţiei ce luminează întreaga lucrare, dând sens, din punct de vedere practic şi teoretic, tuturor principiilor pedagogice şi ştiinţifice, şi în care lucrarea de faţă este atâta de bogată. Diversele interpretări greşite a concepţiilor pedagogice a dus nu la o unificare în practica şcoalei şi la stabilirea unor criterii obiective şi reale, ci au dat naştere la atâtea rătăciri în lumea şcoalei şi familiei, încât se ajunsese în ultimul timp a se face din copil o păpuşă, iar din şcoală un haos.

Vorba d-lui Antonescu, — „n'a fost om de ştiinţă, profan, medic, avocat, militar, profesionist liber, etc. etc., cari să nu-şi fi dat părerea în privinţa educaţiei copiilor şi să se creadă că prin formula propusă, va surveni o adevărată renaştere

Se ajunsese, în sfârşit, la aşa zisa *modă în pedagogie* şi la *snobismul educativ*.

„Şi cu drept cuvânt, câte interpretări greşite nu s'au dat, spre ex: *activismului* în şcoală.

Din şcoala care trebuie să frământe plămădeala individualităţei copilului, făcându-l în stare să crească la căldura influenţelor ei binefăcătoare, s'a ajuns la o şcoală de vorbărie, la o *„şcoalu atelier"*, şcoală de *„erudiţie"* şi câte altele!?..

Acestor concepţii greşite d-l Antonescu le opune *„Şcoala care ne trebăe"*—*„Şcoala formativ-organicistă"*.

Ideea acestei mari reforme se găseşte în oarecare măsură şi la temelia reformelor înfăptuite de Marele Spiru Haret şi Dl. Dr. C. Angelescu.

Şcoalei informative i se opune *Şcoala formativă*.

Dl Antonescu ajunge la noţiunea de *formativ*, plecând dela constatarea că „şcoala noastră în special şc. secundară, are un caracter mai mult *informativ*, în sensul că ea caută să transmită elevilor un quantum de material cultural de diferite categorii: ştiinţific, moral, estetic, religios ş. a. m. d.

„Şcoala formativă, însă urmăreşte să formeze spiritul elevului, cu alte cuvinte tinde să desăvârşească ceeace el ne aduce dela natură, să *actualizeze potenţialul psihic.* pe care îl găseşte în natura individuală a elevului".

„Prin educaţie se înţelege de-a forma o substanţă vie,—un organism viu. Piatra este moartă şi primeşte orice formă Sufletul omenesc este un organism viu care se caracterizează prin aceea că nu acceptă condiţiunile pe

care i le imprimăm noi, afară numai dacă aceste condiţiuni externe se subordonează unor condiţiuni interne, indicate de însuşi organismul căruia ne adresăm".

„In sensul acesta prin urmare când vorbim de şcoala formativă, avem în vedere o *şcoală organicistă*, care tinde a cunoaşte şi respecta condiţiunile interne organice ale sufletului individual".

In sensul acesta se înţelege o *şcoală formativ-ordanicistă*.

„Acesta este *principiul rădăcină* şi care ar trebui să inspire întregul arbore al învăţământului românesc".

Aplicând principiul şcoalei formativ-organiciste la *educaţia morală*, Dl. Antonescu arată că idealul educaţiei morale nu este numai decât de a feri pe copil de contactul cu răul, cât mai ales de a-l face în stare de a lupta contra răului pentru a ieşi învingător.

„Condiţia esenţială pentru întărirea organismului moral e *disciplina liberă*, cea represivă chiar când ajunge să schimbe ori să dea anumite forme caracterului,—acestea sunt impuse şi nu *crescute organic* din însăşi fiinţa individuală a copilului".

„Ca de ex: *corsetul* reuşeşte să dea impresia unui corp frumos, dar este aparentă şi dăunătoare organismului".

Scopul şcoalei formativ-organiciste este deci, nu atât de a feri pe elev de contactul cu răul, prin constrângere, cât de a-l face capabil să lupte el însuşi contra răului, convingându-l.

Aceasta este după Dl prof. Antonescu—adevărata soluţie a problemei educaţiei morale, care fiind conform şc. formativ-organiciste, „urmăreşte o transformare organică a sufletului elevului cu efecte permanente, utile nu numai şcoalei, ci şi societăţii în care tânărul îşi va desfăşura activitatea viitoare".

„Trecerea dela convingerea de a vrea la cea de a înfăptui, se face apelând la *elementul eroic*, ce deosebeşte pe om de animal şi care consistă *în puterea de a ne învinge pe noi înşine*.

„In loc ca lupta să se dea între elev şi educator, ea se dă între elevul *om* şi elevul *animal*".

Deci educatorul devine un aliat al *elevului om*.

Iată prin urmare cum disciplina liberă, tinzând *la formarea morală* acceptată de conştiinţa elevului,—dinnăuntru în afară,—are un caracter formativ-organi ist.

In domeniul *educaţiei estetice*, principiul şcoalei formativ-organiciste apare cu mai multă evidenţă.

Aceasta şcoală, pornind dela psihologia atitudinei estetice,—stimulează elementul creator

„Sufletul nostru, nu numai când realizează o operă de artă, *dar şi când o contemplă* este creator".

Dl. Antonescu, afirmă că „atunci când contemplăm şi aprofundăm cu tot sufletul, suntem creatori, pentrucă noi nu creem conţinutul sufletesc al operei artistice".

Iar o aplicare importantă în educaţia estetică este că în momentul când gustăm o operă de artă se produce în sufletul nostru *o elevaţie morală*, care ne apropie de personalitate.

Şi în fine, în slujba educaţiei sociale naţional-organiciste trebuie pusă nu numai educaţia morală, prin cultivarea *eroismului*, ci şi cea intelectuală, estetică şi religioasă. „Numai educaţia socială cu directive determinate de elementele cari prin rasă, tradiţie, obiceiu, limbă, prin tot ce constituie su-

fletuj ancestral, leagă între ei pe indivizii aceleiaşi naţiuni, poate porni dela structura noastră sufletească şi este formativ-organicistă".

„Ne înarmăm trupeşte prin procurarea materialului de războiu, spune Dl. Antonescu,—şi ne dezarmăm sufleteşte prin propagarea spiritului internaţionalist şi pacifist"

— *„Din această contradicţie va trebui să eşim sau va trebui s'o ispăşim"*!

Cu aceste lapidare consideraţiun terminăm şi în viitor ne vom opri încă asupra acestei magistrale opere de pedagogie a D-lui prof. G. G. Antonescu, autor al atâtor opere de valoare pe care credem că le cunosc îndeajuns cititorii noştri cari le-au apreciat aşa cum trebuie.

„Pedagogia Generală" afară de *Probleme introductive* mai cuprinde şi următoarele capitole, pe care le menţionăm mai jos pentru o mai deplină edificare asupra lucrărei şi valorei ei: *Idealul Educaţiei. Educaţia intelectuală. Condiţiunile psihologice ale învăţământului. Condiţiunile obiective ale învăţământului. Materia de învăţământ. Modul de transmiterea cunoştinţelor. Educaţia morală şi educaţia estetică.*

Cât priveşte forma expozitivă, orânduirea materiei şi stilul de-o sobrietate şi claritate aproape artistică, putem afirma că Dl. Antonescu este nu numai un om de ştiinţă, dar şi un artist, al literaturei ştiinţifice pedagogice dela noi din ţară.

Această carte de pedagogie este de un nepreţuit folos nu numai pentru umilul învăţător lipsit de orice îndreptar în marea lui misiune de educator în depărtatul cătun de ţară, dar şi pentru profesorii secundari şi chiar universitari

O evanghelie a şcoalei româneşti şi a educaţiei în general, de aceea ne facem o datorie de a o recomanda cu toată căldura.

Ea nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă învăţătorească.

E tot ce avem mai de preţ în toată literatura noastră pedagogică.

„Pedagogia generală" va depăşi pe autor, în cel mai scurt timp, devenind un preţios juvaer al patrimoniului nostru naţional, pentru că această carte închide întrânsa principii ce vor renaşte şcoala şi naţiunea noastră, trăind în veşnicie.

Im. Nicolae Olaru.
Drasliceni.

Elie Bufnea. *Pe drumuri japoneze.* Un vol. de 236 pg. cu 82 clişee. Preţul 80 lei. Bucureşti. Tipografiile române unite

Lucrarea D-lui Bufnea e atrăgătoare sub toate raporturile, mai ales pentru profesorii de ştiinţe concrete, cari au prilejul cu această ocazie să afle lucruri ce nu se găsesc în manuale şi atlase. Mai întâi autorul descrie lungul drum cu transiberianul prin Rusia sovietică, cu priveliştea pitorească a lacului Baikal (lung de 800 Klm. şi adânc de 1400 m.) din trenul care îl ocoleşte, trecând prin 33 tuneluri. Cu această ocazie aflăm viaţa şi obiceiurile populaţiilor turanice din Siberia orientală: Ghilbaci, Orocioni, Dauri, Aleuţi, Ciuvaşi şi altele. Facem cunoştinţă apoi cu Manciuria — ţara belşugului — disputată atât de aprig de japonezi.

In 1587, ambasadorul Ţarului Petru cel Mare, pătrunde până aicea, ca trimis oficial la marele Han al Chitaiului,

E vorba de *Spătarul Milescu*, plecat din Tobolsk, un fel de Marco Polo al Românilor. Oare câţi din ai noştri au citit cartea marelui cronicar? După această incursie în trecutul depărtat, urmărim pe autor cum traversează furtunoasa mare japoneză, luând vaporul dela Wladivostok. Rând pe rând defilează prin faţa cititorului extazist: *Kobe*, cu viaţa şi locuinţa japonezilor, atât de deosebite de ale noastre; *Osaka* sau cetatea industriei, şi *Kiota* sau Roma niponă, cu templele sale sintoiste şi toriile de lemn, în perfectă armonie în cadrul naturei şi având zeci de mii de statui. La sfârşit ajungem la Tokio, capitala Japoniei din 1868 a treia metropolă din lume ca populaţie, după New-York şi Londra. Aici au fost găzduiţi ţarul Nicolae II şi Carol II pe când era prinţ. Palatul imperial, vast şi luxos, gheişele şi sărbările cu lanterne de hârtie mătase, mişcarea enormă până la portul Yokohama, refăcut după grozava catastrofă din Sept. 1922, totul e instructiv şi atrăgător.

Autorul face şi puţină ştiinţă, arătând cifra populaţiei Japoniei de aproape 90 mil loc (adică 970 pe Klm. 2) şi expansiunea acestui popor din sud spre nord, peste nenorociţii Aino şi acuma şi peste continent. Volumul mai cuprinde un capitol despre *insula Hawai* (provincia americană) cu plantaţii de banane şi ananas, cu exuberanţa de flori şi plaja lungă de 3 klm. Clima constantă (18–23) grade aquarium cu fauna marină a Pacificului şi civilizaţia modernă adusă de americani, te captivează cu toată veşnica ameninţare a colosului vulcanic Mauna-Loa.

G. Raşcu

——

BIBLIOGRAFIE.

Cărţi.

C. Rădulescu-Motru: *Ideologia statului român.* Bucureşti. 1934. Societatea română de filosofie.

——

P. P. Negulescu: *Geneza formelor culturii.* 1934 Bucureşti. Tip. Bucovina 488 pagini.

——

Traian Herseni: *Teoria monografiei sociologice.* Bucureşti. Editura institutului social român.

——

H. H. Stahl: *Technica monografiei sociologice.* Bucureşti. Editura Institutului social român.

——

M. Rădulescu: *Cartea.* 1934. Tip. Uniunii Clericilor Ortodocşi din Basarabia. Chişinău.

——

Iosif Gabrea: *Şcoala creatoare.* (Individualitate—Personalitate). Bucureşti. Editura Cassei Şcoalelor.

——

Dr. J. Demoor şi **T. Jonckheere:** *Ştiinţa educaţiei* Bucureşti. Cultura naţională. (traducere de D. Demetrescu).

——

J. Raymont: *Principii de educaţie.* (Traducere de A. Severin). Bucureşti. Imprimeriile fundaţiilor regale „Principele Carol".

——

P. I. Ghiaţă: *Elemente de cultură generală.* Bucureşti. Cultura românească.

——

Învăţătorul Nicolae Marin dela Budeşti, judeţul Cluj, a scos de sub tipar o lucrare intitulată „El şi Ea"

(doi învăţători), în care e viaţa din viaţa învăţătorilor.

Ministerul o recomandă acestora, fiind un îndreptar pentru începători în cariera lor, dând sugestii în privinţa multor probleme, ce se pun în viaţa satelor şi cer soluţionarea de la învăţători. Această lucrare nu costă decât 20 lei, iar cei ce vor să o cumpere, să se adreseze susnumitului învăţător.

A apărut *„Monografia bisericii Sf. Teodor Tiron Ciuflî"* de pr Th. Petrovici. Este o lucrare interesantă, care merită să fie cetită, nu numai de preoţi şi învăţători, dar şi de ceilalţi intelectuali ai satelor.

Ahmet Ali. Monografia insulei Ada-Kaleh. Scrisul românesc S. A. O broşură de 48 pg. cu 20 clişee şi copertă colorată

O adevărată surpriză când am primit această broşură, pe care de multă vreme o aşteptam să apară scrisă de vre-un intelectual bănăţean sau oltean. Imanul insulei a reuşit după 16 ani dela unire să scoată la lumină această cărţulie, din dragostea ce o are către Ada-Kaleh şi populaţia ei musulmană.

Ce frumos ar fi ca exemplul acesta să fie urmat de mai mulţi şi fiecare locatal din ţară să-şi aibă monografia satului său.

„Metoda integrală" pentru predarea scris-cetitului în şcoala primară, Stroe, Posteinicu, a apărut în Editura „Tipografiile Române Unite", Calea Rahovei 42 Bucureşti. Costă 40 lei şi se găseşte de vânzare la editură, librării şi autor, şc. No. 4 de băieţi Brăila.

DIVERSE:

Un gest frumos. In urma intervenţiei Comitetului Asociaţiei, Consiliul Judeţean Lăpuşna, în şedinţa sesiunii extra-ordinare din Decembrie a. c., cu ocazia modificării bugetului, a aprobat suma de 50 000 lei pentru *Căminul învăţătorilor lăpuşneni.*

Un gest frumos, care trebuie reliefat şi faţă de care ne simţim datori de a aduce călduroase mulţumiri D-lor membri ai Consiliului judeţean Lăpuşna.

De altfel ţinem să aducem la cunoştinţa colegilor că s'au mai făcut intervenţii analoage şi pe la alte instituţii. Ministerul Instr. publice ne-a trecut pe tabloul de subvenţii cu 300.000 lei, aceasta în urma sprijinului moral dat de D-nii deputaţi: *Gh. Duca* şi *I. Arhip.*

Călătoria funcţionarilor pe C. F. R.

Direcţiunea generală a C. F. R. a dat dispoziţiuni ca funcţionarii să poată călători cu vechile carnete de identitate, a căror valabilitate se prelungeşte până la 1 Aprilie 1935, cu viza de pe Octombrie 1934.

Lichidarea restanţelor.

Conform legii din 6 Iulie a. c. Ministerul de finanţe a hotărît lichidarea tuturor restanţelor de salarii, gradaţii, sporuri prin înaintări, etc., prin **bonuri de impozite** *şi* **compensare de impozite.**

Cum învăţătorii şi-au achitat toate impozitele faţă de stat pe anii din urmă şi nu pot face compensări, ar trebui să li se admită a achita cu aceste bonuri impozitele pe anul 1935,

---

Buletinul Asociaţiei.

Convocare.

In urma hotărîrii Comitetului, în şedinţa dela 2 Decembrie a. c., D-nii membrii ai Asociaţiei fuzionate din jud. Lăpuşna sunt convocaţi în adunare generală ordinară în ziua de 3 Ianuarie 1935, la ora 8 dimineaţa în localul şcoalei de Contabilitate (str. Mareşal Prezan colţ Şmidt), cu următoarea ordine de zi:

1. Darea de seamă şi descărcarea de gestiunea pe anul 1934 a Asociaţiei fuzionate.
2. Fondurile pentru cămin.
3. Bugetul pe 1935.
4. Înfiinţarea librăriei cooperative a corpului didactic.
5. Întreţinerea materială a şcoalelor.
6. Diverse.

Odată cu aceasta, aducem la cunoştinţa colegilor că, dacă la ora 8 nu se va prezenta numărul legal de membrii, a doua şedinţă se va ţine peste 2 ore cu orice număr de membrii, conform noului statut modificat.

Comitetul.

Din hotărîrile comitetului Asociaţiei.

In şedinţa delegaţiei permanente dela 23 Noembrie a. c. s'a hotărît înfiinţarea corului Asociaţiei, cu învăţătorii din oraş şi judeţ. Ca derijor a fost angajat *Pr. Cristea*, dela şcoala eparhială. Repetiţiile se vor face de două ori pe săptămână şi odată pe lună şi cu elementele din judeţ, cărora li se vor trimite partiturile.

In şedinţa dela 2 Decembrie, în urma propunerii făcută de D-l. Cioabă, la care s'au asociat şi învăţătorii din judeţ — membrii în comitet —s'a aprobat ca, până la viitoarea adunare generală, să se elimereze învăţătorilor în cazuri excepţionale avansuri în contul salariului în sumă până la 500 lei, rambursate din prima leafă.

Consiliul de administraţie al *„Casei de ajutor reciproc“* a acordat anul acesta următoarele ajutoare pentru cazuri de înmormântare:

1.	Familiei decedatului înv. Penteacov I.	5.425 lei
	ca o complectare a sumei primită în anul precedent	
2.	Familiei înv. Gorcea Ion	36.000 „
3.	„ „ Florea Liubovi	38.200 „
4.	„ „ Berezovschi Vera	39.400 „
	Total	119.025 lei

Aceşti bani au prins mult bine în vremurile acestea de mare criză financiară.

SITUAŢIA

de Cassă a Asociaţiei Corpului didactic primar Secţia Chişinău pe data de 1 Octombrie 1934.

No. crt.	Incasări	SUMA
1	Sold la 1 Ianuarie 1934	11.074
2	Cotizaţii pe a 2-a jumătate anului 1933	22.916
3	Cotizaţii pe prima jumătate anului 1934	22.455
4	Incasări diverse	288
	TOTAL . . .	56.733

No. crt.	Plăţi	SUMA
1	Deplasări	5.052
2	Salarii	3.550
3	Ajutoare	1.500
4	Cotizaţii Asociaţiei Generale . .	2.000
5	Diverse	2.305
	TOTAL . . .	14.407
	Soldul la 1 Noembrie 1934 . . .	42.326
	TOTAL GENERAL . . .	56.733

Preşedinte, **I. Arhip**

Casier, **P. Artânov**

Anul II Decembrie No 7.

„ŞCOALA BASARABEANĂ"

Revistă de cultură pedagogică şi de apărarea intereselor învăţătoreşti

Organ al Asociaţiei învăţătorilor din jud. Lăpuşna.

Apare lunar, afară de lunile de vacanţă, sub conducerea unui comitet.

Poşta Redacţiei:

Articolele trimise spre publicare trebuiesc semnate cu numele propriu. Redacţia nu-şi asumă răspunderea celor cuprinse în nici un articol, aceasta căzând în sarcina autorilor.

Colaboratorii sunt rugaţi a scrie concis, citeţ şi pe o singură pagină. Articolele — afară de cele de studii: psihologie, pedagogie, ştiinţifice ori literare — trebuiesc limitate şi trimise înainte de 5 ale fiecărei luni.

Administraţia revistei roagă pe d-nii abonaţi să comunice la timp orice schimbare de domiciliu, provenite din transferări, detaşări, concedii de studii, boală, etc

---

— ABONAMENTUL —

100 lei anual
Pentru învăţători 80 lei
Preţul unui număr 10 lei

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA LA SEDIUL ASOCIAŢIEI INVĂŢATORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA, STR. MAREŞAL PREZAN No. 29

CHIŞINĂU

BV 617